

قانون اصلاح بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۲

درباره‌ی قانون

«طرح اصلاح بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران» را تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی جهت رفع تبعیض از جذب و استخدام همسران اینتارگران در دانشگاه‌ها تقدیم مجلس شورای اسلامی کردند. در مقدمه‌ی توجیهی این طرح، ضرورت ارائه‌ی این طرح چنین بیان شده است: بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که مربوط به جذب و استخدام هیئت علمی دانشگاه‌ها از میان جامعه اینتارگران است دارای اشکالات و ایراداتی است که از آن جمله می‌توان به تبعیض در مورد جذب همسران جانبازان قطع نخاعی دارای مدرک تخصصی دکتری به عنوان هیئت علمی اشاره کرد. لذا این طرح جهت رفع تبعیض مذکور تقدیم می‌شود.

این طرح برای رسیدگی به صورت عادی به کمیسیون اجتماعی به عنوان کمیسیون اصلی ارسال شد که این کمیسیون طرح مزبور را در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۶/۳ با اصلاحاتی به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این طرح در تاریخ ۱۳۹۴/۸/۱۲ در صحن علنی مجلس مطرح و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۲۸۲/۵۸۷۲۶ مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۷ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۴/۸/۲۷، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۴۴۷۹ مورخ ۱۳۹۴/۹/۲ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۸/۱۲

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۸/۲۷

ماده واحده- در بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵^۱، قبل از عبارت «فرزندان جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪)» عبارت «همسران و»، و قبل از عبارت «فرزندان شهدا و فرزندان آزادگان با بیش از سه سال اسارت» عبارت «همسران و» اضافه می‌شود.

دیدگاه مغایرت

حکم مقرر در این مصوبه در خصوص شمول همسران ایثارگران در استفاده از حکم مقرر در بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه مبنی بر تسهیل استخدام در دانشگاه‌ها، متضمن بار مالی و افزایش هزینه‌ی عمومی برای دولت است. با این وصف، از آنجا که این مصوبه به صورت «طرح قانونی» از سوی نمایندگان به مجلس ارائه شده، لیکن طریق تأمین هزینه‌های اجرایی آن در این مصوبه مشخص نشده است، این مصوبه مغایر با اصل (۷۵) قانون اساسی است؛ زیرا در این اصل، طرح‌های قانونی نمایندگان که به افزایش هزینه‌ی عمومی می‌انجامد، صرفاً در صورتی قابل طرح در مجلس دانسته شده که در آن طریق تأمین هزینه‌های آن معلوم و پیش‌بینی شده باشد؛ حال آنکه در این مصوبه طریق تأمین هزینه‌های استخدامی همسران ایثارگران معلوم نشده است. بنابراین، این مصوبه مغایر با اصل (۷۵) قانون اساسی است.

دیدگاه عدم مغایرت

شمول همسران ایثارگران در استفاده از حکم تسهیل استخدام در دانشگاه‌ها در این مصوبه

۱. بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)، مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵: «ماده ۴۴- دولت به منظور استمرار، توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، در جهت حفظ کرامت ایثارگران با اولویت عرضه منابع مالی، فرصت‌ها، امکانات و تسهیلات و امتیازات به ایثارگران، پدر، مادر، همسر و فرزندان شهدا و همچنین جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان، اقدامات زیر را انجام می‌دهد:
الف- ...

ز- دانشگاه‌ها و مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مکلفند حداقل ده درصد (۱۰٪) اعضای هیئت علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل رزمندگان با بیش از شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪)، آزادگان بالای سه سال اسارت، فرزندان جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪)، فرزندان شهدا و فرزندان آزادگان با بیش از سه سال اسارت که دارای مدرک دکترای تخصصی مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاه‌ها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیئت علمی تأمین و از ابتداء آنان را به صورت عضو هیئت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرایی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی بدون الزام به رعایت شرط سنی و آزمون استخدام نمایند. مسئولیت اجرای این حکم به‌طور مستقیم بر عهده وزراء و رؤسای دستگاه‌های مذکور است. مقامات یادشده در این خصوص، خود مجاز به اتخاذ تصمیم می‌باشند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضای هیئت علمی فعلی دارای شرایط فوق نیز می‌شود.»

متضمّن هیچ‌گونه بار مالی برای دولت نیست؛ زیرا اختصاص میزان ده درصد از سهمیه پذیرش هیئت علمی برای ایثارگران و خانواده‌های آنها، از قبل در بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه آمده است و این مصوبه تنها مصادیق کسانی که می‌توانند از این سهمیه ده درصدی استفاده کنند را افزایش داده است. به عبارت دیگر، این مصوبه در مقام توسعه‌ی مصادیق مشمولین استفاده از تسهیل مقرر در بند فوق‌الذکر تا همان سقف مقرر در بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم است و لذا بار مالی جدیدی را برای دولت ایجاد نمی‌کند. بنابراین، این مصوبه مغایرتی با اصل (۷۵) قانون اساسی ندارد.

نظر شورای نگهبان

ماده واحده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص طرح اصلاح بند (ز) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.